

Abordare amatoricească a ajutorului de stat acordat transportului feroviar

25 august 2021

Foști oficiali ai Consiliului Concurenței avertizează că în actuala formă ajutorul de stat gândit pentru transportul feroviar de călători are șanse maxime să fie respins de către Comisia Europeană. Un Memorandum cu această temă a fost programat miercuri pentru discuții în ședința de Guvern.

Guvernul României ia miercuri în discuție un Memorandum care prevede acordarea unui ajutor de stat în valoarea de 42 milioane euro Companiei Naționale de Transport Feroviar de Călători CFR Călători pe motivul pierderii de venituri pe durata pandemiei.

Schema gândită de Ministerul Transporturilor

Nu este clar cine a gândit schema la nivelul Ministerului Transporturilor și dacă aceasta a primit avizul Consiliului Concurenței, instituție care este cea mai în măsură să analizeze dacă o măsură respectă legislația UE în domeniul ajutorului de stat.

Una dintre primele constatări privește forma neuzuală îmbrăcată de ajutorul de stat de la noi. De regulă, în majoritatea statelor UE ajutorul se prezintă sub forma unor scutiri acordate de către gestionarul infrastructurii din țara respectivă la plata TUI. Gestionarul încasează ulterior diferența dintre TUI perceput și TUI legiferat/cuvenit din ajutorul de stat.

În România însă ajutorul urmează să fie o injecție de capital doar în societatea națională, deși pe piață există alți cinci operatori privați care dețin un sfert din aceasta.

„ În mod concret, solicităm ca instrumentul de acordare utilizat să ia forma unui ajutor de stat individual, sub formă de aport de capital, în temeiul art.107 alin.(2) lit.b) din Tratatul de Funcționare al Uniunii Europene în cuantum de 210.345.527 lei, conform calculelor validate cu Comisia Europeană”, se arată în Memorandum.

Ajutorul acordat după aprobarea CE

Un alt aspect semnificativ este faptul că ajutorul va fi acordat doar după aprobarea primită de la Comisia Europeană. Abordarea aceasta este pozitivă, ținând cont de faptul că acordarea unor ajutoare de stat fără avizul CE a dus aproape de faliment CFR Marfă. Nu ar fi ușor dacă CFR Călători ar primi ajutorul de 42 milioane de euro, după care statul să fie nevoit să-l recupereze în urma unei decizii contrare a autorităților de la Bruxelles.

Una dintre problemele majore ale schemei este aceea că se adresează doar operatorului național și nu concurenței private. Memorandumul nu dă nicio explicație privitoare la acest aspect. Oricând, operatorii privați se vor putea adresa Comisiei Europene, susținând că sunt defavorizați de măsură și că statul creează un avantaj nemeritat CFR Călători, injectând bani în companie.

Vasile Șeclăman: Ajutorul ar trebui să fie pentru toți

Actualul președinte al Organizației Patronale a Societăților Feroviare Private din România, Vasile Șeclăman, crede că România va avea probleme cu acest ajutor la Bruxelles. El spune că nu există nicio rațiune pentru care acesta ar trebui acordat doar CFR Călători și nu tuturor operatorilor de pe piață, privați sau de stat. Șeclăman, fost secretar general al Consiliului Concurenței, vicepreședinte al acestuia și șef al Direcției feroviare din Consiliu, spune că situația nu se poate compara cu cea din Germania, țară unde divizia de lung parcurs a DB, anume DB Fernverkehr, a primit în august acceptul pentru un ajutor de stat în jurul a 500 de milioane de euro. În Germania, DB Fernverkehr deține un cvasi-monopol pe rutele feroviare de lung parcurs pasageri (peste 95% din piață), deci nu are o concurență care să fie discriminată. Vasile Șeclăman atrage atenția cu DB este un holding de stat, spre deosebire de CFR Călători, companie independentă pe o piață concurențială. Componenta de scurt parcurs a DB, anume DB Regio, nu a primit vreun sprijin direct din partea statului german și activează pe o piață concurențială.

Exemple de ajutoare de stat acordate

Să vedem cam cum arată ajutoarele de stat date pe feroviar în Europa.

- **Germania.** DB Fernverkehr a primit un ajutor de 550 milioane euro, însă prin intermediul holdingului mamă DB, sub forma unei injecții de capital. Ajutorul a fost aferent pierderilor suferite între 16 martie și 7 iunie 2020 în traficul domestic și 16 martie și 30 iunie 2020 în cel internațional. Tot în Germania, a fost aprobată în august de către Comisia Europeană o schemă ce prevede scutiri acordate operatorilor feroviari pe distanțe lungi de aproximativ 98% din taxele de infrastructură plătite în perioada martie 2020 – mai 2022. Chiar și așa, DB nu a fost scutit de emoții. În decembrie 2020, grupul privat Flix (FlixBus și FlixTrain) a

depus la Comisia Europeană o plângere, acuzând statul german că a acordat un ajutor DB fără a-l notifica Bruxelles-ului.

- **Italia.** Comisia Europeană a aprobat un sistem de ajutor de 150 de milioane de euro pentru a sprijini atât sectorul feroviar de marfă, cât și sectorul feroviar comercial de pasageri, în contextul focarului de coronavirus. Măsura permite reducerea taxelor plătite de operatorii de transport feroviar de marfă și de pasagerii comerciali pentru accesul la infrastructura feroviară în perioada 1 ianuarie – 30 aprilie 2021. Nici aici nu este vizat un anumit operator de pe piață.
- **Cehia.** Schema are o valoare de 31 milioane de euro și este destinată compensării operatorilor de transport feroviar de călători pentru daunele suferite din cauza focarului de coronavirus. Sistemul de ajutor ceh are o valoare de 31 milioane EUR (aproximativ 800 milioane CZK) pentru a compensa operatorii de transport feroviar de călători pentru daunele suferite din cauza focarului de coronavirus și măsurile restrictive pe care Cehia le-a pus în aplicare pentru a limita răspândirea virusului. Operatorii de transport feroviar de călători vor avea dreptul la despăgubiri sub formă de subvenții directe, până la 100% din daunele suferite între 12 martie și 30 iunie 2020. Comisia a constatat că schema cehă va compensa daunele care sunt direct legate de focarul de coronavirus. De asemenea, a constatat că măsura este proporțională, deoarece despăgubirea preconizată nu depășește ceea ce este necesar pentru repararea prejudiciului.
- **Danemarca.** Comisia a aprobat în august o schemă daneză de 26 milioane EUR pentru a sprijini furnizorii de transport public de călători pe calea ferată, în contextul focarului de coronavirus. Conform schemei, sprijinul va lua forma unei renunțări la taxele plătite de companiile feroviare pentru accesul la infrastructura feroviară în perioada septembrie-decembrie 2020. Scopul măsurii este de a ajuta operatorii feroviari de călători să facă față situației dificile cauzate de focarul de coronavirus și pentru a promova trecerea transportului de călători de la rutier la feroviar – un mod de transport mai ecologic. Comisia a constatat că, pe lângă sprijinirea unei forme de mobilitate mai ecologice, cum ar fi transportul feroviar, măsura este proporțională și necesară pentru a atinge obiectivul urmărit, și anume de a facilita trecerea modală de la drum la calea ferată, fără a conduce la denaturări nejustificate ale concurenței. Pe această bază, Comisia a aprobat schema conform normelor UE privind ajutoarele de stat. Măsura urmează aprobărilor privind alte două scheme (schema de 134 milioane EUR în decembrie 2020 și un sistem de 24 milioane EUR în iunie 2021), sprijinind furnizorii de transport feroviar public de călători în contextul focarului de coronavirus.

Sursa: Club Feroviar